

FADIL
KOMIĆ

*sezona
snova*

CIKLUS I

Sezona slatkih snova

Ružičasta silueta sa "nimbusom"

Konji sa krilima

Osjećaj izgubljene nevinosti koja plijeni

dah poslednje smrti

Sve je u zabludi

Neostvarljiva nedodirljiva

Velika slika mojih snova

Rasprsne se samo jednim pogledom

I kraj.

I dalje sam to ja

Samo u drugom svijetu

Stvarnijem.

Slatki snovi dolaze i odlaze

Svakim danom ponekad crni

A ponekad bijeli...

Sve je ostalo nepromjenjeno i traje

Vječno.

Soba u suton

(1972 - 1992)

1972.

Suton se spušta nad naš grad
al' ovdje u sobi vrijeme je stalo
otac i majka čekaju sad
da i njih sunce obasja malo.

Pláč.

Čudno je to zaista čudno,
pogledaj oko sebe dijete ludo
i vidjećeš... Suze i plač.
Otvori oči,
znam da su teške kao planine
hajde poskoči,
i hrabro u novi svijet kreni, jedini sine.

1992.

Soba u suton
kovčeg u jednom kutu stoji,
i ponovo plač
jer jedini sin
više ne postoji.

Soba u suton
u kutu sjede uplakani, otac i mati
izgubljeni u ovom svijetu krutom
jer sunce je za njih prestalo sjati.

SVAKOG TRENA JAUCI (Logorašima)

Svakog trena jauci
i pjesma vjetra u napuštenu srcu
nose nas kroz napuštene misli
i vidimo napuštene slike.

Sad smo nosači tuđih misli
plačemo tiho u nametnutom mraku
a imali smo život pun svjetla.

Gledamo kroz žicu zvijezde kako gasnu
i pitamo se je li i jedna naša
čekamo uz vapaj suton i malo mira
i proklinjemo dugo u noć prokletih 7 sati
jer tada bi odlazili i
svako za sebe skakao u rijeku bola
i postajali niko i ništa.

Izgubljena mladost

Zbijeni u tami provodimo dane
mjesece, godine
da li će vrijeme moći izbrisati rane
što naniješe nam sotone.

Jer život malo dalje od nas teče
jednostavno, lagano prolazi
iz dana u dan naše svjetlo se pretvara u veče
i starost neumitno dolazi.

Najbolji dani naše mladosti
u tmuni su izgubljeni
naše ideje, nadanja i radosti
čežnjom su okruženi.

A mnogo toga smo željeli
ponešto sramno skrivali u sebi
imali i više no što smo trebali
i mislili da niko ovo uradio ne bi.

Al' ipak nadoše se oni
što nikad željeli nisu nešto više
od onog što im se pokloni
dodoše, uzeše, ubiše.

I godine neumitno teku
jedna, i još jedna
u ponor tjeraju nepreglednu rijeku
gdje guši lagano se naša mladost čedna.

I nekad kad ove godine odu
i aveti rata budu i prođu
i mi mladi, a stari dočekamo slobodu
začudeni bit ćemo kad starost i smrt po nas dođu.

Kapljica kiše

Kapljica kiše na dlanu mi stoji
ljetni zrak opija, divim se
toj svjetlosnoj igri koja miriše.

U svakoj kapi zarobljena duga
ko mladost moja sred sunčeva kruga

Divna je igra kapljica kiše
ovog ljetnog dana
i mlade trave miris:
dah mladosti nježne
u proljetne dane.

Samo što pokoja suza bistra
na vlati trave padne
na vlažnu zemlju
među kapi kiše.

Mladosti moja
što vjetar te njiše
poput duge ljetne
sred kapljice kiše.

U bijelom

Dvadeset djevojaka u bijelom
simbol godina mojih
stoje sad tužno nad čelom
na kojem život i smrt spojih.

Svakoj u ruci buket ruža
mojom krvlju natopljenih
ruka po ruka meni se pruža
ne daju u svijet izgubljenih.

Dok ih gledam
kroz svijetle vale
tami oko sebe se nedam
jer one su mi život dale
da živim
a ne da se predam.

Jezero svijetlo gore
a teška tama dolje
tijelo trgaju strašne more
dok duboke rane bole.

BILI SU MLADI

Bili su mladi i tijela su im drhtala
kad su im se odškrinula vrata pakla
i kad su jednom nogom koračili
preko njihovih vrelih pragova.

Bili su mladi ali...
postali su tvrdi heroji
i na ramenima ponijeli smrt
plamenom svojih koraka kretali u još veću vatru.

Divlji krici uzavrele pčele
ostavljajući im na potiljcima ledene sjene
jer splitali su ruke oko pragova tuđih a svojih.

Bili su mladi...

Zapahnu ih opori miris baruta
ogrnuti tamnim maskama prekaljenih boraca
na izmaku snova o lijepim danima i djevojkama.

Bili su mladi
i ponijeli su u sjećanju
bjelinu vratova
dragana svojih

Bili su mladi
ali i ponos očeva svojih.

Svi smrti svojoj prkose (ENIZU)

Gledam njegove ruke
što beživotno vise
slušam tihe jauke
što nesvjesno niz grlo klize.

Gledam ta smeđa nosila
u kojima provodi zadnje sate
slušam zvuk koji ga pokosi
i zvižduk granate za nama poslate.

Gledam ljude koji ga nose
nesvjesno, lako,
svi smrti svojoj prkose
jer znaju da vrijedi umrijeti tako.

U rukama držim njegovu glavu
i osjećam jezivu toplinu krvi
u bolu svome teško se držim
o, bože zašto je on prvi.

Gledam njegove plave oči
koje lagano gube svoj sjaj
osjećam miris njegove krvi
koji donosi neizbježan kraj.

I tek sad znam
kako je teško gledati
da ti drug na rukama umire u tmimi noći
a ti si jadan i bespomoćan
i ne možeš mu pomoći.

O zašto ovaj vihor rata
odnese nama druga
a Himzi brata?

NA STRAŽI

Trule grane pucaju
da l' korak nečiji ih gazi
u mraku misli se pitaju
dok mjesec do sunca se pazi.

Sumnja je tad drug
u tmini carstvu straha
a sat je previše dug
za trkača ponestala daha.

On.

U tmini je poput slijepca
što netom je vid izgubio
pa preklinje nebo, mjesec
što sunce je ubio.

Pita se ima li nešto
od ludosti luđe
sve do tad dok vješto
u utrobu zemljinu ne uđe.

DANAS ZA SUTRA

Trave su se svijale pod naletom
i bježale prema krajnjem korjenu svjetla
jer koraci naši su pružali njihove zjene
mi smo hodali gordo.

Ogrezli u zločinu
hodali su na koljenima i laktovima
srasli sa usijanim metalom
mnogi su otišli u vlastitu crnu dolinu prostora.

Pred nama je bilo okrvavljeno postolje živih skeleta
i ptice su bile mrtve.

Okolo njih nebo je bilo okovano rojem čeličnih ptica.

Njihova nemoć je bila primamljiva
kao ljubav
kao topao kutak
a mi
bili smo zaduženi da izvučemo srce sunca.

CIKLUS II

ŽILE DOK ŽILAVE ŽILUJU

Život u zemlji, tako
voljeti ne može svako
no nagon goni ljude
da zemlja, korijen sustanar bude.
Godina, dvije
Da li se smije
misliti
o zemlji majci
dok utroba njena grije
mene, tebe, nas
dok promrzlo srce zebe
u teški zimski čas.
Sok
dok pada
po licu teškom
sada
žile dok žilave žiluju
duše izdušene ratuju
umorne, bolne i tamne
a rane bole
nek' bol boluje
nisu sramne
nek' radost solo soluje
orkestar postoji
pjesme se ne boji
strune gude
čudom se čude
oni, tamo prijeko
jer životu nisu skloni
a neko poput nas
u patnji, bolu i smrti
razgrće strah
i prti...i prti
staze
slobodi gaze

noge,
ne jedne mnoge.
Slobode vrijedne
ruke, noge
sloga do sloge
složene sada
patnja radosna vlada
život će živjeti
pamet će pamtiti
nas u dobru
njih po zlu
nas bit' će
a njih nikad tu...

CIKLUS III

NE BUDI ROB

Živi da bi živio
robovati ne bi trebao
nikad.
Svijet nekad i sad
uzor je tebi
ne dozvoli sebi
da ti misle drugi
sluga ne budi slugi
jedan je on
djeca smo njegova
rob da budeš njegovih robova
nemoj.
Radije stani i stoj
iza sebe
postupaka svojih
ti možeš
zato te izdvojih
iz mase, rulje
bez plana i glasa
misli i znaj
da vojska spasa stasa
i kraj je tu
patnji, bolu vašem
krv
dosta se lila
Fatiha ruke je svila
okolo vas
u njoj je spas.

Budi što jesi.

U meni mene ubiše

Tuđa je kuća
tuđi je prag
zemlja je tuđa
i tuđi je trag
kud prođoh ne poznajuć' sebe
jer tuđ sam sam
za sebe ne znam da postojim više
mene u meni ubiše.

Tuđi obzori
tuđi vidici
strani puteljci, strani su krici
iz strane duše
a opet moje
ne znam ni lica
što život kroje
za mene i bezbroj drugih
u tami noći beskonačno dugih.

Još imam sviju
a nikog nemam
u tami se kriju
dok ja se spremam
prema Svome
da li me čekaš porušeni dome.
Zarasla zemljo,
što zvaše se mojom
da li me čekaš utrobom svojom
zanavjek sitom, a sada hladnom
gažena čizmom
krutom i gadnom
stranaca crnih, oporih ljudi
da li još čezneš za plugom našim
po tebi da gudi
pjesmom milom
ne daj da tebe, ko mene silom
okrenu samu protiv sebe
Ja ti se vraćam
svakoga dana
iako mišlju, al' boli rana
i tvoja i moja
do svitanja dana
kada ćeš biti ne tuđeg neg' svoja.

Bit će tad strano tuđe
kad sjaj i radost se spoje
i sjena moja u svoju uđe
i glasno kaže:

Ovo je moje!

I ništa od svoga draže !

ČELIK NE PITA SRCE

Pažnja u pažnji nepažljivo griješi
istina u istini grozotu tješi.
Primjeri ljudi luduju
dok ljudi i ljudi ratuju
cijev na cijev, duša
dok sreća život kuša
i dok istinu nepravda guši
bol, glad i čežnja u duši.
Čelik ne pita srce
zašto
ne srce, ne budi tašto
tako se mora
rečeno je iza nekih stora
i paravana
a duša, život, rana
to je trenutna bol
a bol ništa u ničem nije
ne pitaj što možeš
što se smije
stani
i brani
svoje
i znaj, da ništa bogom dato nije.
Lijek u patnji
to je vjera
u život, Boga i ljude
nek smrt za smrt se čudi
a kako, a zašto,
tako
nije nam lijepo
nije nam lako
al' život živi za ljude,
za život
da živi svako.

MUK

Muk
dok tmina teško klikti
huk
aveti noćas lebde
tu
na ovom tlu
patnje razdiru tijelo
od umora glave padaju svelo
dok inje lebdi u zraku
a sve u istom znaku.
Patnja, bol
na PAM-u svira E-mol
dok život u nama buja
evo sad će
evo upravo
oluja.
Njišu se grane trule
dok oni kude i hule
ime i porijeklo naše
al' istina to je
oni se plaše
imena, čovjeka
od davna četrnaestog vijeka
i pomena
i samog sjemena
onog što nekad bijaše.

Koliki je žar ljubavi

Teške muke
ljude
otjeraše tamom
ukočene ruke
bore se sa sramom
jer
umiru ptice u životnom cvatu.
Čudne snage rastu iz tišine
zasvjetluca iskra
nestane pa sine
to, to je snaga domovine.
U noćima ovim prepunim zlokobnih sjena
kad srce u junaka puca
kad koljeno kleca
Ne boj se !
Ne boj se !
Nećemo do vijeka gledati zgarišta
na kojima su naše nade.
Nećemo
druže moj
samo se sjeti riječi :
Koliki je žar ljubavi
tebi posvećen gorio
u živom čovjeku
kad već mrtav toliko plamti.

BIO JE SANJAR

Misli mu letješe tamo
negdje daleko
i mada je njegov sat
kasnio vazda
shvatio je
u pravo vrijeme
On ga sazda
da živi u smrti
raduje se bolu
nebo je svijetlo u glavi
shvatalo istinu
šturu i голу.
Zbog toga su
još davno prije žive smrti
iskrivljene bile njegove slike
još davno prije
udara granate, gelera rike.

DRUG

Pomozi, reče
ono veče
on
olovne ose
nose i kose
sve, misli, boli, patnje
baš sve.
Život u zjenama gasne
dok nečast ubija časne
bezdan izvana
bezdan unutra
rana
danas, a možda sutra
neizbolovana
vodi gore, nazad
u drugi svijet
na Ahiret
njega
smrtna stega
pred očima zamagljenim steže
plač, zube steže
ponosan biti
patnju skriti u sebi
junak hoće
kukavica ne bi.
Pomozi – molba a ne vapaj
reče
patnju u radost stapaj
nekad on
kad bijaše živ
nikad kriv.

DA TE PITAM

Da te pitam :
Da li je moralo tako
.....
Šutnja

Da te pitam :
A šta sad
.....
U glavi smutnja

Da te pitam :
Kuda dalje
.....
Dal' i dalje da vlada ljutnja

Da te pitam :
Do kada ovako
.....
U glavi smutnja

Pitanja je nestalo
Jer znam da zauvijek je...
.....
Šutnja

Jer družo moj
za mene si umro davno
a još dugo ćeš osjećati
gorčinu i strahotu smrti
kao da ti tek sad nastupa.

Magle guste

Dok patnja noćas luta
po bespuću moga tijela
istinu grize sumnja ljuta
da ljubav u meni je svela.

Ja ne dam
da mi te skriju
dani sivi i noći puste
ja ne dam
da poslije sviju
i tebe prekriju magle guste.

Ti si mi bila sve
a sad si tako daleko
sad' branim svoje tle
jer znam, jer znam,
da tu
živjet će sa mnom neko.

I nekad poslije ovog
patnje, bola i krvi
pod sjajem sunca novog
kad pravda krivdu smrvi
živjet ćemo mi
ja i ti.

Zato,
ne dam da mi te skriju
dani sivi i noći puste
ne dam
da poslije sviju
i tebe prekriju magle guste.

ONI DOLAZE

Oni dolaze
čujem njihovih koraka zvuk
mnoga srca u pete silaze
al moje stoji ponosno
od njega neće čuti jauk.

Neko cvili, a neko plače
kako li moje srce pati
o ljudi stisnite zube jače
da smo jači od njih
to mora da zvijer shvati.

Dignite glavu i gledajte ih u oči
stisnite pesti hrabro i ponosno
i srce će samo da skoči
u novo jutro svijetlo i rosno.

Oni su tu ali ne dugo
dok nebo ne shvati
i pošalje olujni jugo
da ih u njihove šume vrati.

Prostor nepokoreni

Iskra života zaiskri
gladna usta hljebom nasiti
prazne oči nadom napuni
u noći svijetloj

svjetlo kad mrak pregazi
život dok istinu prikaza
nutrinu svjetlu pokaza
istini, vatri zgasnutoj,

vjetrom, olujom, kišom gustom
u srcu naizgled pustom
razuđenom bolom, strahom
ugušenim prohladnim dahom

prijetnje, sile
duboko ukorijenjene
u zemljine

žile
prostora
nepokornih.

EU-ropsko BOSANSKI LONAC

Patnja u radosti pati
zašto život
nek' smrt se vrati
u nas
zašto glas
protiv patnje, bola, stradanja
smrt je željna vladanja
čovjek
kako to slabo zvuči
dok zahuktala smrt huči
život puči
previše života
sramota
gasi ga,
čitava, sva.
Zašto život da živi ?
Ljudi ljuduju
nevini a krivi
u svojoj nevinosti,
ludosti.
Svi su krivi
čak mrtvi, a posebno živi
jer bilo kuca
ruka puca
čovjek naspram čovjeka
na kraju dvadesetog vijeka
dok svemir vlada
ljudi ljude guraju da se strada.
Sada
neko reče
bolje prije no kasnije
dok avet smrti vije
krv pije...

Da li ???

SVIMA

Zavist
pakost, nesreća
tuđa sreća
svakodnevno
od davnina, drevno
sa sina na sina
prenosi zlobu
od čovjeka stvori robu
potrošnu
istinu strašnu
prenosi vrijeme
uništi sjeme
istine, blagostanja
sva prekrasna zdanja
ljubavi, sloge
živote mnoge
prave
odnese glave
sa postolja razuma...

Da li svima ?

NISU U MODI ŽIVI

Život se živio tu
grane pružao svuda
visoko gore
na ovom napaćenom tlu
najednom...
Čudo !
U čudu se čude začuđeni
u bolu boluju razboljeni
u mislima misluju preboljeni
a živi ???
Živih nigdje nema
ovo je promašena tema
ne ovo nije njihova šema
živi sad nisu u modi
zašto bi riba živjela sama u vodi ?
Smrt, jauci teški
svakodnevno
negdje je zapelo
u grešci
pa ovo nije vrijeme drevno
kad se tražio Herkul, Samson ili slično
zašto da prednost nema život lično ?
Pa ljudi
ovo je dvadeseti vijek
zašto smo toliko ljudi
da svijetu uzimamo lijek
čovjek je medicina
što liječi i ubija
grozna, al' prava istina
jer okolo lošeg
se ruka naša svija.

Probuđena nada

Mrtvilo živim vlada
od kada do kada
uvela da li nada
u suhe izvore pada
na dna života silazi sada
da li sramota nad glavama vlada
našim
živim a mrtvim
prostreljenim metkom srama
u leđima vlastita kama
ruje
krv nam truje
davno oteklu
na vlastitom zgarištu
života
u glavu udara dobrota
a aveti nikad sramota
iako
naša patnja njihova ljepota.

Živost živima vlada
od sada do vajakada
probuđena uvela je nada.

CIKLUS IV

Oči kao tvoje

Vidio sam vode bistrije od sna
i lišće nježnije od oprostaja
ruke bjelje od čela ljepotica
grane vitkije od plesačica
oči tužnije od udovica.

Vidio sam trave mekše od sjećanja
dubine dublje od bezdana
i zarasle misli na zaraslim putima.
Vidio sam oblake što plaču ljuljajuć' se
i suha stabla i oborene zastave
otiske ruku i pečat stopala
na grudima mrkih hridina.

Vidio sam sjenke
crnje od slutnje, od sna, od noći
vidio sam
ali oči kao tvoje još vidio nisam.

JA NE ZNAM KO SI

Gledam te dok nepomično stojiš u svjetlosti
gledam te i osjećam u mislima svojim
pružaš mi ruku vjernosti i plačeš
plačem i ja, a ne znam ko si.

Drhti mi tijelo, nebo se lomi
lomi se staklo i vjera moja
u mislima mojim i ti se lomiš
predamnom stojiš
duša ti lebdi, a ne znam ko si.

Dotičem te prstima
rukom te milujem po dječijem licu
kosa ti drhti na svjetlosnoj sjeni
na toploj zemlji stojimo bosu
volim te vjernosti, a ne znam ko si.

Vjernosti moja neljubljena
što ruku vjernosti nudiš mi godinama
dotakni usne moje
dotakni nekog ko te sve više voli.

CIKLUS V

JOŠ JEDAN DIM CIGARETE

Druže daj mi još jedan dim svoje cigarete
nije da prosim, molim
al' uspomene sada se svete
što dim uskratih nekom
kom' potreban je bio
što na koljenima je molio
za dim
samo jedan dim moje cigarete.

Što odbih
iz sebičnosti
il' nečeg drugog ni sam ne znam
a nije mi bilo teško
a nije me bilo sram.

Druže daj mi dim svoje cigarete
samo jedan dim
jer moje su davno izgorjele
pa sad ja poput njih gorim
a tako me je sram
druže daj mi dim kad te molim
jer ostao sam sam.

Posljednji odraz mog lika

Sad neko drugi tebi pjeva
a ljubav večeras meni tvoja treba
jer posljednji je put
da gledam to sunce u očima tvojim
da gledam sebe u njima
gdje nikad u stvari mjesta imao nisam.
Sad znam kako je dalek i težak put do srca tvog
na kojem lualice i kukavice kao ja
ostaju srca slomljenog.

O, kako sada htio bih na tren
da dirnem te ruke
da dirnem taj pogled
da dirnem te riječi koje lete nekud daleko od mene.

A nekad poslije,
kad pogledi se sretnu i uspomene na tren ožive
sjeti se riječi ove kukavice i lažova
i shvati njegove oči pune želja i snova
nizašto nisu krive.

Jer on sad nikog ne čeka
nikom nije rekao da mu dođe
on se sad zbija duboko u odjeću
a hod mu je sakrivanje u sebe.
On govori nečujno, on hoda nečujno.
Svi se sklanjaju pred njegovim pogledom
što uporno traži davno izgublenu.

On hoda pognut do hladnog zida noći
a noć je duga do kraja noći.
U snovima putuje s tobom u tople predjele
ali se vraća prozebao od hladnoće srca tvog
i kao da traži nešto nevidljivo priginje se zemlji.

I plače kostima
I pati duhom
Nevidljivo, daleko od očiju i
neuhvatljivo.

Taj zid tišine

Iza tebe prestaje svjetlost
i zvijezde nestaju u tišini
jer oči tvoje govore šutnjom
a vjetar u gori pišti tvojim krikom.

Nisi kraj mene
al' si u meni
i svi su te prežalili
svi osim mene.

Još pamtim modre doline očiju tvojih
i bjelinu bisera u prekrasnu nizu.

U glavi mi se mješaju čudne slike
lađa snova mojih plovi prema srcu tvom
a ti mašeš, mašeš mi svojim pristankom
al' počinju kiše, nestaje svjetla
moja lađa se gubi u mraku
a ti, ti nestaješ.

I tražim te, tražim
al' nalazim samo ime tvoje
urezano u kamenu obraslog mahovinom
i zid tišine omeđen suzama tvojim.

PAMTIM JE...

Ona je voljela dubinu prostora ovih
i žarko željela mjesečinu kao paučina meku
ona je željela svjetlost iz kamena
do ludila voljela ovu rijeku.

Voljela slapove njene
kao srž kostiju svojih
kao kap krvi
štosad bježi prema krajnjem korjenu svjetla.

U njoj je ona živjela
tiho kao udar groma
koji je sjaj munje negdje usput zaboravio
jer ona je bila sama, tamna i tiha
i nikad njeno lice nije obasjalo svjetlo
jer ona ga je u sebi skrila
da duboko unutra
osvjetli put mislima svojim od duše do srca.

Ona je bila iznad svih
ona je znala šta želi i hoće
pamtim njen lik u oštrom platnu rata
i njene oči u kojima se rađaju i nikad ne umiru
i tamne sve njene ljubavi.

Pamtim je, jer njena nemoć
je daleko bila jača od nečije moći.

Eh, da mi je znati

Eh da mi je znati, da se neću vratiti
na prostore svoje,
da ću i dalje živjeti i patiti
život u stvari kao da je smrt.

Ako se nikad neću vratiti,
onda je ovo dio smrti moje,
ovaj tren, ovaj korak na odlasku,
onda se moram okrenuti i mahnuti
svemu što ostalo je iza mene.

Jer ona ostaje obojena u svijetlozeleno
a ja se okrećem i odlazim,
da li zauvijek, ili ne,
i slutim jedan vreli dah vjetra
što valove njene diže i nosi
samo sad bez mene,
jer ja se okrećem i odlazim
kroz procvale zrake svjetlosti
ulazim u duboki ponor mraka.

Sad svaki sat dug je kao godina prije
a oni lete i lete
i svaki u sebi tihu prijetnju krije
život nam uzeli, a još uvijek prijete.

Djetetu k'o rosi

Dok dim guši
nešto se ruši
u tijelu
duši
najednom svelu.
Dim
guši
okolo, naokolo.
Jecaj
čujem
mrdanje mrda umrtvljeno
plamen guta usplamtjelo
sve
žena, dijete
ne, neće
igra svijeće
varka
da li ?
Smrt ipak
život uzima
pali
nekom.
Djetetu
rosi
cvijet u kosi
majke
kraj nedovršene bajke
za tu noć.
Pomoć
pružiti treba
opasnost vreba
neka
pomoć čeka
neko
ko nadu je izgubio
životu oprostio
što odlazi.

Od jedan do tri

Od jedan do tri
večeras sam sam
poput misli
izgubljenih u oluji života
prepuštam samom sebi
u tami
da mislujem sam
ako se smije
misliti
svjestan istine
biti
jer večeras sam sam
da gledam blizu
a tako daleko
tamo je neko
što misli brani
smrt donijeti kani.
Žurba požuruje
mene
k njima
dok mozak
panične signale prima
ko prije
dođe i ubije
opstaje
a tad vrijeme staje
za vječnost
a tako kratko
samo da saznaš
da li je Ibro, Ivo il' Ratko.

DIJETE

Otkucaj
čujem
bilo
prste je svilo
ono
dijete
malo
od glave do pete
šaka
za njega da li će raka ?
Pitanje pita
dok misao skita
prostorom prostora prostranim
rana
ne malena
negdje plače žena
što rodi njega
nesnosna žega
pali
Bože da li i njega vraćaš sebi
ono je malo...ne bi.
Uzdah
iz malenih grudi
molba
uz mene budi
iz očiju sijeva
a smrt posljednju pjesmu pjeva
iznad glava.
Kosa plava
dijete
kao da spava
smrt
da li je prava
pitam se
otkucaj
bilo
ne čujem
bol bolujem
uzvik uzviknuti
posljednji sa usana mali
Tata ... pazi granata !

TORBICA

Torbica
obično izgleda
no mnoge patnje skida
rane vida
u tami
na svjetlu
al' zašto da ne čami
u kutu
a ne na skutu
mom
napetom.

Poziv
svakog trena stiže
rana za ranom se niže.

Tutanj
sve bliže i bliže
idu aveti
dok život leti
tamo
a smrt se vraća ovamo
meni
pred pogled sneni
živote
ne veni
pred licem mojim.
Oni znaju
idu iz mraka, sjaju
tebe,
nude, daju.

Torbica
o ramenu
kap u kamenu
do kad
u ratnom plamenu ?

ŽIVOT

Život
Šta je život ?

Gomila patnje i praznoga zraka
Duboki ponor i nepregledni izvor mraka.

U plaču se rodiš
u plaču umreš
a između toga ništa ne razumiješ.

Jer u stvari tu i ničeg i nema
što bi trebalo da se shvati
jer život je jedna velika šema
kojoj se mora robovati.

A ako u taj ponor mraka
zaluta poneka sunčeva zraka
vjerujte nije po našoj volji
jer ne postoji neko bolji
ko želi da nam pokaže raj
ne, ne to je slučaj.

Zbog toga kad ugledaš sunca zračak
okreni glavu na drugu stranu
jer on će ti donijeti radosti tračak
a to u šemi nije po planu.

I moli Boga da dođe kraj
da odeš sa ovog nesretnog svijeta
da upoznaš obećani raj
mjesto gdje niko nikome ne smeta.

ONI SU MI GOVORILI

Kamen na kamen
lagano sasvim lagano
jer život se neprimjetno gradi
da bi bio čvrst i stamen
postoji pravilo nepisano
radi al' radi u nadi.

U nadi za bolje sutra
za život, za ljude
i ne pitaj šta je unutra
što razum i srce nude.

Svi kažu život je na lijevoj strani
negdje u srcu i okolo njega
al' meni ga neko brani
jer ubi ga nenasnosne pakosti žega.

Jer zavist je svuda oko nas
u čovjeku, psu i vjetru čak
koji ne daju naš bezvrijedni glas
da čuje podjednako svak.

Čovjek je čovjekov najveći neprijatelj
uvijek su mi govorili
otac i mati – jednako dragi roditelji
oni koji su me stvorili.

Ako ne živiš ljudski
živjećeš pasiji život – rekoše mi oni
zbog toga živi kao čovjek
il život svoj nekom pokloni.

I radi kako hoćeš
al' ipak jedno znaj i pamti nas
jer jednom i ti doći ćeš
pod samrtnog vjetra talas.

BEZ INSPIRACIJE

Gladan je ovaj list papira
naviknut na punoću
riječi, stihova, slova
misli što u bol dira
brani samoću
na pragu dana,
iz noći bez snova.

Naviknut je list
da nije čist
dok zora sviće
no, mislim shvatiće
da riječi bilo je i bit će
no večeras oprostiti mora
što prazan osta
mada već sviće zora
noseći još jedan dan posta.

Prazna.
Ostavljam ga u kut samoće
da se pita: Zbog čega kazna
i šta u stvari ovaj momak hoće.

KAPIDŽIK

Kapidžik.

Rekoše mu

ako radiš o glavi, nečijem rodu i porodu
idi tuda

jer on je malen, nevidljiv
a nalazi se svuda.

Ali pazi koga za kalauza imaš
i kako njegov kalem piše
jer sam se katil-fermana primaš
i danas te ima a sutra možda nikad više.

I ako si ajan
pazi na se po vazdan
jer devlet ne trpi da joj se radi o glavi
i čim to spazi na tvoje ruke bukagije stavi.

Još ako si kaur
a iza sebe imaš ezelu
koja radi samo zor
devlet će da ti stavi jedekile
i da te muzevirom i murtatinom zove
što ti u duši nikad nisi bio
ali ako ti neko kroz kapidžik doš'o
i sihre iza tebe skrio
navukao belaj za sav vakat na te
da čekaš prave Hafize
da dođu i na pravi put vrate.

SELJAK

Cinično sunce grube dlanove prži
stari prsti na ruci se suše
a suh vjetar u očima maglu stvara
nanosi oporu prašinu
sa stoljećnog oranja.

Lice se grči
umire život jednog čovjeka stara.

SKITNICA

On, zagrne se nebom umjesto pokrivačem
usne mu bolno zgrčene i nijeme
ni jecaj ne čuješ, ni krik
tek vidiš njegov promrzli lik
pod zvijezdama obasjan plačem
ne zna za prostor i vrijeme.

U sablasnoj tami na najdubljem dnu
on vene dok prolazi noć
nigdje osmijeha nema u njegovom snu
utjeha od nekog nikad mu neće doć'.

Jedino tihi hod sjenki nekad ga prene
iz snova najcrnijih kao prokletstva hod
kao uzbrani cvijet srce mu lagano vene
dok noć lagano vene kao u magli brod.

I najzad će biti pokopan,
ne kao neko
i doći će dan neobasjan
a on ništa nije rek'o
a nikad nije imao sretan dan
a ipak nije poklek'o.

Sklopiće oči, kao latice cvijet
i odlutati kao da živ nije bio
venuto je noćima, danima bio klet
a mnoge je istine očima tužnim skrio.

Srebro moga neba

Ja znam srebreno nebo
puno zelenih zvijezda
sa stopalom u ilovači
sa koljenom na kamenu
sa suncem na ramenu
i mrakom u grlu.

Ja znam srebreno nebo...
Pod njim sam mirno disao
kao ptica u plavom prostranstvu
kao zimska tišina iznad samotnih predjela.

A kad su vjetrovi krenuli niz planine
moja su neba postajala kosa
i više nisu bila neba
nego teški plač samoće
koji nema vjetar gdje odnijeti
jer svi se od njega uklanjaju
i svi od njega bježe.

MORE

Ledena površina treperi na vrelom vjetru
spektar vrućih sunčanih boja
po morskome dnu igra valcer života
a hladni, modri talasi
udaraju o stijenje smrti
dotiču žutu pješčanu plažu.

Poneki zalutali cvijet na obali vlažnoj
ko suza čista na prljavom dlanu stoji
nose ga vitki morski talasi, u noći tamnoj
ne pitajuć' da li se života boji.

Na morskome dnu sivo kamenje spava
a mrtve sirene na grebenu spokojno sniju
krevet od svijetlih morskih trava
a sinje nebo im zemlja iznad glava.

Miris kapi mora svud okolo se širi
noseći žute ruže ka obali vlažnoj
mimoza sjena sve dalja i dalja
dok more i dalje svoju priču priča – šumi
i hladne talase valja.

NOĆ

Koračam stazom zvijezda
tepihom mrtvih usnulih suza
što na mjesecini – nebeskom ogledalu
ogledaju se, trepere.

Koračam stazom tihom i mračnom
dolazim do vječne granice života
granice života i smrti.

Kroz tamu se proteže urlik
moj, tvoj il' ko zna čiji
nestaju zvijezde, nebesko ogledalo se lomi
ja padam, tonem.

Da li je to noćna mora?
Gle, to samo sviće zora.

SOKAK

Dok tijelo nesigurnim koracima ide
preko ovog mosta nadanja
slike pred očima nekad i sad se vide
sa ovog mosta što razdvaja pravdu od stradanja.

A tamo desno je ulica stara
gdje život živješe svak
i pogled sad sjećanje para
jer tamo je Sokak.

Korak za korakom niže se sada
dok sunce hita u kolijevku svilenu
osjećam mirise moga grada
i vrelu kiflu Ćiminu.

Mekanu poput mjesečine
i slatku kao med
ja volim okus kifle Ćimine
čekanje, i dug red.

No, misli plivaju dalje
tamo je Kazablanka
što primaše u svoje ralje
moju raju, na dernek do uranka.

Sokak je bio i bit će
bez obzira na sve
jer nova zora sviće
vraćajuć' tebe u njega
živote.

CIKLUS VI

Ostavio si me samu

Ostavio si me samu
kao uvelu granu bagremovu
eh
kad' bih mogla dozvati tvoj glas
da razbije ovu tamu
koja je ostala za tobom
jer puna je kuća bila s' tobom
puna
i svugdje su bile tvoje oči,
tvoj glas i tvoja pjesma
koja u neprohodnom kršu moje duše
usječe još jedan duboki usjek kojim plove moje suze.

Teške, majčinske
Najteže.

Grudi tvoje su utihle
a bile su mi zaklon od mnogih bura
još kad bih se mogla pomaknuti
možda bih te dodirnula
jer te prepoznajem u jabuci, u vjetru
u dašku njegovom
jer još se duša moja nije pomirila
sa prokletom sudbinom.

Ostavio si me samu, kao granu bagremovu
istrgnutu u oluji života
sa žilama izvan zemljine hranjive utrobe
sa žilama osuđenim na smrt
jer ostavio si me samu

da gledam kako te odnose noći,
kako te prašina prekriva.

Riječ ova moja

Ova riječ hrapava kao stijena uz okean
riječ gola
zgrčena kao pokisao miš
ova riječ što liči na udar groma
začeta u neimaštini
rođena u nesrećama
kraj sazrelih šljivika
pokraj lijepih pejzaža i prizora na njima
što privlače gustoću sunca i zadah znoja.

Riječ ova zaustavljena u grlu
krhka i nemoćna
odzvanja u prostoru zvukom groma
ova riječ stara kao groblja naša
kao ubistvo i ustalasio more.

Ova riječ zaustavljena na usnama
a opet slobodna kao ptica
u jedan ugao svjetlosti ulazi u tebi
i zauvijek ostaje tu
do tvoga loma
do tvoga kraja.

Slutim jednu riječ kao stijenu uz okean
riječ golu
skupljenu kao pokisao miš
jednu riječ što liči na udar groma.

UZALUD

I krv se proli
na cesti strmoj, preplavljenoj dušom, čovjekom
ljudi to mnogo boli
kad sunce se gasi ponornicom rijekom.

Rijekom koja ide ispod
ljudske časti i dostojanstva
i koja nosi sam izrod
ljudskog roda i čovječanstva.

Mi smo ovamo
al' mi smo i tamo
o ljudi kamo, kamo
mi srljamo ?

U beznade, propast, smrt
sami sebi mezar kopamo
da li je čovjek toliko škrt
jer pored sebe i djecu u njih trpamo.

I krv se proli
od metka rođena brata
ljudi to mnogo boli
a život se danas ne voli
da je od najsjajnijeg zlata.

I krv se proli
sad' je još dalje traženi spas
ljudi kako to boli
kad' brat na brata puca
pucao bi i na sve nas.

Gdje život smrti

Broj
trideset i tri
da li su svi
pitam se sada
vraćen u umrtvljenu mrtvoću
kad' smirenost vlada
kad' mislim onako kako ja hoću
a ne vrijeme
kad' naređuje misliti kako.
Da li sam, ni sam ne znam
mogao misliti tada
u gužvi, a sasvim sam
tamo gdje ludost caruje
i krv vlada
gdje život glave daruje
njoj što korijenu se nada
čovjekovom
slobodnoj krvi
što kola tijelom
oslobođenoj svakih briga.
Na papiru trideset i tri
maleni spisak prekriven čelom
ali ubjedljiviji
od gomile ogromnih knjiga.

DA LI JE ON U PRAVU ?

Pitanje pitanjem upitano
duboko unutra upisano
slovima kruto uslovljenim
mislama da li umišljenim ?

Danas je moguće sve
hiljade riječi pluta
a znam ostaće dvije
na kraju preduga puta.

Molitvu milostivu molim
al' nije kao obična
nijet njen nije na riječima golim
i nije u sličnosti svojoj svim molitvama slična.

Noćas se pitam
ima li pravo On
baciti duše izdušene, s njima da skitam
dnom tijela blatom ocrnjene
sjajnim od crne sunčeve sjene.

Pitanje opet pita
da li rob
smije pitati, smije sumnjati
u Njega
stvoritelja svog
da li da čuti, prkosi i čeka
dok sunce sluti, a patnja neka.

Pitanje bijaše upitano
duboko u glavi pitalice
za masu previše splitano
jer sreće možda i nema
za ptice zloslutnice.

No ostaće riječi dvije
to jedino znam
da li zadnja, il' ova prije
mrtav il' sretan sam...

SJEĆANJE

Netko će reći ono postoji
kao zla kob ovoga rata
kao sudbina što život nam kroji
i koja je samo nama zapisana.

Netko će reći ne postoji
jer se on ne sjeća svoga rođenja
a smrt mu već dane broji
i priziva kraj njegova paćenja.

Ja neću reći niti da niti ne
jer nekad se sjetim svega što je bilo
i srce mi vrati one dane divne
i rado bih da zaboravim sve ovo što se zbililo.

I dok je svijeta i vijeka
uvijek će postojati netko sa da i ne
al' život plete mrežu oko čovjeka
koja uvijek sjećanje prekrije.

Na kraju ostane magla neka
koja se svima po glavi mota
i samo luta i samo čeka
kraj njihovog uzaludnog života.

Al' ipak na kraju svoga puta
prije no što mu duša odluta
svatko se sjeća
da od života ne postoji radost veća.

ČOVJEK

Radi
al' radi kako najbolje znaš
misli
al' misli onako kako najbolje shvataš
jer
život bez misli ne vrijedi ništa
ostavlja iza sebe samo pepeo i prah
nebo je reklo, ne nagli
i bacaj iza sebe zaključak u prvi mah.

Stvari su mrtve
ali i one imaju misli svoje
i ako vidiš među njima žrtve
znaj da to maslo ljudsko je.

Jer ljudi su sami protiv sebe
i nastoje otkloniti životni sklad
samom čovjeku srce zebe
kad' ne vidi oko sebe patnju i jad.

I ako čovjek strada
kada je najmanje kriv
homo sapiens je najsretniji tada
jer zna da je živ.

Čovjek je razumno biće
tako su me učili
oni koji nikad u to nisu vjerovali
ali im je trebalo pokriće
za ono zašto su se mučili
a ipak nisu shvatili.

BOSNA

Bosna
rođena u mukama
živjela u mukama
umire u mukama
na našim rukama
pred našim očima.

Šta treba da se uradi
da se ona spasi
koliko života da joj se usadi
da se plam u njoj ne ugasi.

Jer ona je naša bit
razlog našeg življenja
nevidljiva jedna nit
temelj našeg postanka.

Njoj smo dužni svoje radosti
svoje ljubavi i nadanja
zbog nje moramo mrziti sve gadosti
uzroke njenog stradanja.

I dok postoji i jednog od nas
na ovom njenom tlu
vjerujte u njen spas
i bit' ćemo zauvijek tu.

TI ZNAŠ...

Ti znaš da ovo nismo htjeli
patnju što sada vlada
Unu što nas sviju sad dijeli
i nemirno u slap pada.

Ti znaš da je ovo ludost
što nam se dešava sada
za zaključak ne treba velika mudrost
kad vidiš koliko žrtava pada.

Ti znaš da nam ovo nije trebalo
da patimo bez razloga svi
ti znaš zašto se ovo desilo
i zašto si mi u šali pokazivao prsta tri.
A bili smo drugovi
ali ti nas rastavi
i mene protjera i zaboravi.

Ali ti ne znaš
da mi je ovo životna škola
u kojoj ne štedim ni sebe ni bola
i gdje ja prolazim, ti sigurno padaš
jer ja sam tu
i moja nada puna je života
a ti baš nemaš čemu da se nadaš
jer ne znaš po čemu se razlikuju zlo i dobrota.

MOST

Postoji hiljadu mostova
što ljude s ljudima spaja
al' sad postoji jedan
što ljude od ljudi razdvaja.

A nekad je i taj most
tijelom svojim spajao ljude
a nekad je i taj most...
al' ne daju glave lude.

I napraviše od njega branu
i napraviše nakon svega
Krupu na ovu i onu stranu
Razdvojiše majku od sina,
sestru od brata, mene od njega.

A ipak most i dalje
tijelom svojim prkosi sada
i teško al' ipak podnosi granate što ludak šalje
i punim se srcem i dalje nada.

I most još uvijek stoji
prkosno kao plam
i dane kao da broji
jer zna da nekada nekog
za sve ovo biti će sram.

TATA

Tata je li ti ikad moja dječija ruka nedostajala
je li te ikad srce kameno za mnom zaboljelo ?
Jesi li bar nekad mislio o meni
I da li ti duša zadrhti za mnom ?

Tata da li si me noću sanjao
nas dvoje u šetnji parkom
da li si sanjao moj osmijeh vedar
i da li ćeš mi ikad reći :
Kćeri ja te volim i nikom te ne dam.

Da li te noću bude moji dječiji pogledi
Da li si kad maštao o meni
Da li ćemo nekad biti zagrljeni ?

Da li te ponekad budi moj dječiji plač
Zalutao u davnom sjećanju dugom
Jer zajedno mi nismo dugo, predugo.

Da li ću nekad moći reći
Tata
a da mi srce ne strepi
i ne drhti kad te sretnem.

Da li ćeš mi bar jednom izgovoriti te riječi tople
"Kćeri tvoj tata te voli".

ZAŠTO ???

Zašto je tako moralo da bude
zašto u tamu baciti ljude
gurnuti ih u duboki mrak
da ne naziru čak ni sunčev zrak ?

zašto su ljudi na patnju osuđeni
a da pred sud nisu izvedeni
zbog čega su djeci krila sputana
ljepota dječijih igara iz srca iščupana ?

Zašto je toliko mladosti
živote svoje moralo dati
zašto nam isto sunce ne smije zajedno sjati ?

Zašto ? Da zašto ?!

Zašto su ljudi u tamu uvučeni
da u njoj budu ubijeni
zašto su nam sunce zabranili
i sve nade s njim sahranili ?

No ipak ostala je nada
da, da evo baš sada
sunce se probija kroz tešku tminu
i razbija ovu sumornu tišinu
i kaže nam gromko da je uz nas
i da je blizu traženi spas
i da će naša buduća pokoljenja
nadoknaditi naše propuštene radosti življenja.

U SPOMEN BRATU

Oprosti majko
što u nedjelju na mezar ti ne dođoh
i ne kleknuh kraj uzglavlja tvog
kraj čela u cvijeće obraslog
suzama mojim topljenim
riječima mojim njegovanim.
Oprosti majko
što Fatihu ne ču sa usana mojih
oprosti molim te.
Znam da ćeš oprostiti
jer suzu sam svoju morao pustiti
nad drugom najboljim
riječi sam svoje Fatihe morao njemu pokloniti.
Svom drugu
svom bratu.
Sjećaš se majko Damira
njega si mlijekom svojim dojila
i mada nije bio meso tvoga tijela
kao mene voljela.
Ubio sam ga majko !
Ubio sam.
Prvi i jedini put.
Njega.
Brata svoga.
Zbog čega majko
reci mi da li znaš ?
Ti si nas istim mlijekom pojila
istim pjesmama san na oči dozivala
u istu kolijevku stavljala
da zajedno snivamo o obilju, sreći
o majko
da li ću ikad moći stati naspram sebe i reći :
Čovjek si.
Ubio sam.
Da li to pravi čovjek smije ?
znam vremena su ratna i nije kao prije
ali ubio sam.
Ubio rođena brata.
O, zašto je kroz zid uvijek htio glavom

zašto se uvijek htio kititi nekom slavom
i uvijek biti protiv svih ?
Zašto protiv mene
brata rođenog.
Zašto ?
Majko ako ti se ponekad javi
pitaj ga
jer to ZAŠTO mi razdire um
moje sunce je izgubilo sjaj
okolo mene vječna je tama
zašto o majko zašto ostaviste me sama ?
Majko ja znam
crno ispod nokata svojih si dala
za NAS
da bi nas ljudima zvala
o zašto nisi tu
ti uvijek si znala spojiti nas s ljubavlju.
Ne mogu više ovako
ne mogu
o Bože zašto on nije ubio mene
srce je moje prepuklo majko
o zašto nisi tu
da spustim glavu u krilo tvoje
da mi rukama nježno miluješ kose
o zašto mi misli samo zle slutnje nose
i nose i nose...
NE !
Stanite
ja nisam kriv
zašto sam pucao
zašto se borio da budem živ
život je patnja od smrti gora
o Bože zašto se umrijeti tek na kraju mora ?
Pitam se majko
da li ću moći na mezar mu otići
sklopiti ruke nad mislima svojim
i reći :
Brate ubio sam sebe
Jer bez tebe ni ja ne postojim.

Pjesma o GUMENIM ČIZMAMA ŽUTIM

Muhamed

Hamo su ga zvali

borac u starom odijelu pocijepanom po stotine puta
stoji sad sam u kutku kuće tuđe i pogledom nemirno luta.

Prva je linija to

neman s' nebesa stisla i stegla tlo.

Luta pogled

po sobi utočištu hiljade duša

dok koprena tuge s njega ne slazi

jer u kutku jednom on nešto spazi

i misli mu poletješe nazad

svom domu, ženi i maloj Almazi.

Čizme – u glavi misli urlaju poput granata
gumene žute

baš kakve je mala Almaza nosila prije rata
i koje pod sobom ostaviše pute i pute.

Eh kako bi moja Almaza sretna bila

kad' bi ih na noge natakla

pa niz cestu u njima makla

a ne samo stajala tužno kraj puta

u opancima starim krpljenim hiljade puta.

Eh kad bih mogao da ih ponesem

i do nogu da joj ih donesem

i kažem :

Milo moje zlato

evo babo donio ti nešto

pa da ih moja ruka vješto

polako stavi na noge njene

pa je odvedem na mezar njene majke a moje žene

da i ona osjeti rijetke trenutke istinske sreće

koje nam niko nikad oduzeti neće.

E kad se sjetim kako je mala bila

jedva se vidjela iz majčina krila

tamo kod kuće

NAŠE

koja je sada ko zna čija

jer nemani nas natjeraše

da kod svega svoga naša prilika

tuđe pragove obija.

A gadan je život to
kad si u tuđem i na tuđem
i ko mi dođe i kome ja uđem
tuđe, tuđe, tuđe
Bože ima li išta luđe.
Eto moja Almaza
čizama običnih nema
a vidim iz njenih očiju, vaza
da meni je upućena molba nijema :
donesi mi babo čizme
ma kakve one bile
bez obzira šuplje il' gnjile
samo da bi mi crvene nogice bez čarapa skrile.
Da i ja mogu
k'o ostala djeca
pružiti nogu
a da mi ona od srama ne kleca
jer ova djeca ovdje babo
na razumiju šta je nas snašlo
ne razumiju šta je nemati il' imati slabo.
Babo reci mi
je li i tamo kod kuće naše ovako
svi imaju a mi ništa
jer ova djeca me straše
da su tamo samo zgarišta.
Ako je tako
bolje da ja i ti ko mama
poginemo uzdignute glave, bez srama
kad' ja ovako mala znam
kako je teško živjeti od tuđe sadake
kako li je tek tebe sram
kad' neko vidi naše brašno izvagano na gram
suze u očima tvojim do bola stisnute šake.
Preživjećemo mi nekako skupa
bez obzira što okolo nas je hiljade rupa
samo se ti čuvaj gore
kod šejtanskih ljudi
i ne misli na me
već otvorena oka budi
a ja ću nekako sama
učila je mene mama
šta i kako da se radi
a da se ne umre od gladi.

Pa kad opet dođeš
i obučemo naša nova odijela
ići ćemo do mame
jer ona je uvijek govorila:
ni mrtve žene ne vole da su same.

Da li bih ja smio
uzeti čizme ove
nikada lopov nisam bio
pitanja po Haminoj glavi plove.
Možda baš ovo dijete
čizme svoje sad sanja
a ništa gore od dječije sjete
i ništa duže od dječijeg nadanja.
Možda ni ono k'o moja Almaza
obuti ništa nema
pa tužno gleda kud' dječija staza
vodi kad se nema.
Dugo se Hamo borio u sebi
te uzeo bi čizme pa ne bi
i ipak pobijedi u njemu što vidjeće malu sretnu
brzo on uze gumene čizme i u ranac ih metnu.
I kad je krenuo kući
Kao da nosi sve belaje svijeta
Po mislima počeo se vući :
Ukrao si
kajanje se javi
ukrao si
bubnja u glavi.
Na tren Hamo stade
i mrtav pade
jer čizme gumene žute
privukoše metke vrele i krute.
Posljednje misli promiču glavom
umornom od udara
šejtanskih metaka ljutih.

Eto osta moja Almaza

bez oca, majke i

GUMENIH ČIZAMA ŽUTIH.

Java sne je rušila (AIDI)

Probudi se, probudi i budi sa mnom – čujem u snu
s' mukom, teško otvorim oči, a ti si tu.

Zašto me budiš – pitam te
zašto se vraćaš u život moj, reci mi kad te molim
zašto mi dolaziš u rijetke mirne sne
kada sam uvjerio sebe da sam uspio da te prebolim.

Izvini reče ona
ako sam nešto zgriješila
k tebi me vraća ista ona spona
što nas je zajedno vezala.

Nisam te vidjela dugo
predugo za ovo prokleta srce što u grudima mi bije
proklinjala život, tebe prokleta prugo
što ne donosiš mi ga kao prije.

A život je tekao dalje
ratno vrijeme kažu sporo prolazi
slali smo momke u borbene ralje
a bat njihovih koraka me budio :
o Bože: On dolazi!

Mnogo je puta srce tada
kroz riku granata, fijuk gelera vrelih
poželjelo da sunce opet vlada
a ne vika, od pića, ljudi smjelih.

Živjela sam od uspomena
kojima nisam dala da blijede
prelazila ćutke preko svih opomena
koje me čekaju na svakom koraku
prijete, nanose bol i uporno, uporno slijede.

Jer željela sam da te volim
mada ti nisi tu
proklinjala tebe, Bože, kome se molim

zašto me posla stazom bola
da živim u vječnom snu.

Hiljade granata vrelih palo je daleko od mene
jer ja sam uporno čekala tebe
al' jedna zatvori moje zjene
i ubi srce moje, već izgorjelo vatrom
kojom sam patila sebe.

Jer ti se javljao nisi
mada sam danima čekala da čujem tvoj glas
a srce svoje u pete strpao ti si
mada si znao da je ono jedini traženi spas.

I sad sam sama
pored vojnika, šehita ležim
srce ubjeđujem svoje kako je žalosna moja poema
da je tu za vječnost cijelu najcrnja tama
al' ipak ono me tjera da još uvijek k tebi težim
mada zna da zajedno nikad nas više nema.

I samo ponekad na najdubljem dnu samoće
kad u mezaru svom pržim se k'o u paklu
poželim umjesto vojnika, šehita, mirnoće
da do mene ti baš ležiš tu.

Da bar tada osjetimo trenutke sreće
kada u onom poganom svijetu
zločine najcrnje rade kao da ne znaju da umrijeće
a prave od ljudi žrtve
od živih prave mrtve
jer gađaju u njih kao u živu metu.

Al' ima pravde, al' ima Boga
tek sada znam
čovjek postane svjestan toga
tek kada ostane sam
u kutku mezara nekih
u rupi kopanoj samo za njega
kad' krene put prostora nebeskih visokih i dalekih
i kad ga počne pržiti njegovih zlodjela žega
koja će neke, sigurno znam
u prah i pepeo da pretvori

jer nikad nisu osjetili patnju i sram
a bili su, a bili su veliki zlotvori.

Dok ona pod teškom zemljom leži
on je još uvijek gore
s osjećajem kao pauk u tuđoj mreži
sa srcem ustalanim kao u buri more.

Ali to nije to
muško je kurva najveća
ma šta da se desi, bilo kakvo zlo
on ne postoji kao ni ruka treća.

Dok djevojka njegova gine
on je negdje daleko
sa jedinom mišlju, samo da ga želja mine
traži te na drugoj strani, požude rijeko.

Ona je mrtva pala
srce je njeno raznio geler vreli
ogromna ljubav što je u njega stala
prljavi asvalt preli.

Oči je svoje samo još tren
otvorene širom držala ona
tužan je pogled bio tad njen
dok joj u glavi tužnu melodiju svirahu
hiljade zvona.

A on je tad u zagrljaju druge
provodio trenutke pune sreće
a znao je za nju
njene časove duge, pune, prepune tuge
kojima se ona nikada više vratiti neće.

Jer ona je pala
misleći da je on samo njen
za njegovu nevjerstva nije znala
s ljubavlju ga čekala iz sata u sat
svaki božiji tren.

Nju su ukopali
a da on nije ni znao da je pala
malena povorka ljudi dženazu su klanjali

on nije čuo a cijela je čaršija znala.

Od trena pogibije njene
prodoše mjesec, dva i tri
prodoše dvije mjesečeve mijene
i tek tad on uspije saznati.

Pokušao je da ne povjeruje
iskušavao srce svoje
zvao je al' nije mogao da je čuje
pitao se kakvu to igru nebesa kroje.

Išao do doma njena
crvenog od krvi
tamnog od zloslutnih sjena
od zla, što život njen smrvi.

I neko mu reče adresu njenu
maleni mezar u ćošku samu
noge ga nose, sam on krenu
prije no što ču žalosnu dramu.

Mezari šibljem okruženi
mezari svježim humkama ispunjeni
težak je vazduh, grlo se suši
bubnja u glavi, bol je u duši.

Zelena slova sa imenom njenim
on samo vidi početna slova
vjetрови šibaju njegovom dušom
njišu ga kao kuću bez krova.

Dvadeset godina njenih teško je tu i stalo
o, Bože zar ti se ne čini
da je to suviše malo
za nju je život tek sad

u pravom smislu trebao da počne
a ti ga uze dok još ovako mlad
nije ni počeo ubirati
plodove života sočne.

Nad mezarom sad stoji

on,
kao pred Božijim sudom
grijehe svoje sad broji
u životu potrošenom, ludo.
I moli Boga i one prijeko
da i njega koja granata
pogodi tokom suludog rata
i kraj nje da ga spuste
kroz žile zemljine guste
da joj kaže u grobnoj tišini, bar tada
"u mom srcu ljubav ipak vlada".

Čitam
sve baš sve je mrtvo, oči, dah i ruke
shvatam
njih je ubilo srce moje
koje uopšte shvatalo nije
da je voljeno i da se voli
jer bilo je nekad al' nekad prije
u njemu nešto slično
i ono zna kako to boli
kada ti ljubav uzvraćena nije.

A njeno je srce bilo
vrelo ljubavi zagrijano do usijanja
sreća, ljubav samo to se snilo
a java sne je rušila
kao od karata zdanja.

Osamnaest dugih mjeseci
ona je karte slagala
lagano uporno jednu na jednu
u njenim grudima ljubav i bol se vagala
a sve zarad, a sve zarad ljubav jednu
nevrijednu
tolike patnje i boli
jer on uopšte nije znao da voli
u njegovom srcu mrak je, tama najcrnja, zlo
srce koje nikad nije bilo plodno tlo
za ljubav, nježnost, istinu
jer tu svi pjevaju samo tužnu ariju
ljubav – šta je to
nešto neosjetljivo, nevidljivo

nešto što ne poznaje ovo srce kameno.

Ne poznaje
niti priznaje
jer ljubav uopšte ne postoji
ona je laž u primamnoj boji
koja se ljuštri lagano vremenom
postaje tamna, tamnija sve grđa i grđa
dok na kraju
kao i uvijek ne ostane samo hrđa
koja nit ima svjetla ni sjaja
i mirisom svojim guši
nagovještava dolazak kraja
kreće se tijelom lomi, krši i ruši
sve što podsjeća na ljubav
misli mile i drage
koje tad tonu u ponore pune
vrelog zla pakosti i laži
i mirisi njihovi prave avetske dune
zalud tu svjetlo mali procjep traži
jer ga nema
niti ga je ikad bilo
pod plaštom je sakrivena njena šema
a oko nje svo zlo se svilo
i zlom svim svojim ono neda
da je oko nečije spazi
i samo čuva i samo gleda
da svjetlo nevidljivom stazom ne slazi
u pratnji ljubavi, sreće i sloge
ne ovdje ne smiju kročiti blagostanja noge
jer život ide dalje zato
što je zlo tu
da, da što živite: zahvalite zlu
jer sreća nikamo ne vodi
ona je gora od najcrnjeg zla
i ako vaša noga stazom sreće hodi
znajte
da na kraju u odorama zla
završi svaka staza ta.

A ako neko pokuša iz srca svog
da izbací zlo i tamu
i da ga zamijeni ljubav i sloga

kajaće se duboko upravo zbog toga
jer smrt je donio sebi samu.

Ona je htjela
mislila je da je vrijedno
da je u carstvu tame dovoljno živjela
i da je vrijeme da i ona
ugleda napokon sunce
osjeti zrake njegove tople i mile
kao muziku hiljade zvona
što zvukom svojim mame i dive
u svijetle pretvore dane sive
al' nije stigla čak ni tren
očima gledat' svu ljepotu svijeta
jer zlo je uzelo život njen
a bila je žena sa dušom djeteta.

Mezar joj iskopa zlo
i htjede je uzeti u okrilje svoje
pakošću, zavišću natopi tlo
u koje staviše tijelo ljubavi moje
al' njene oči prekrasne plave boje
ne dadoše da se oko nje
pakosti mreže kroje
jer dosta je tame te
pusti je bar dok joj kosti
u mezaru stoje
da živi ponosno, ljudski živote.

Ljubav si joj uzeo
njegovo srce okovao mržnjom i tamom
pa čak ni sad u zemljinoj utrobi vreloj
ne smije srcu svom jadnom i samom
da objasni što se zbilo
i šta se u njegovu srcu krilo
jer ono ne trpi ni tamu nit' vladara
jer život je mrlja na ekranu radara.

Pjesnik slobode i ratnik mira

Komić Fadil (1972 – 1994)

Rodio se 09. 11. 1972. godine u Bosanskoj Otoci kao prvo muško dijete Ibrahima oca, i majke Emine.

Sa porodicom 1985. godine preseljava se i živi u Bosanskoj Krupi te pohađa i završava osnovnu školu. Kao i mnogi svršeni osnovci, upisuje se u Medicinsku školu u Bihaću putujući do nje najčešće vlakom.

Na početku rata ostaje u Bosanskoj Krupi kao pripadnik Teritorijalne odbrane svoga grada.

Prilikom formiranja 511. Slavne brdske brigade u 5. Korpusu Armije Bosne i Hercegovine, postaje njen pripadnik - bolničar u sanitetskoj službi.

U danima kada nije bio na liniji sa borcima, sa porodicom: ocem, majkom i dva mlađa brata živi u Cazinu, kao i većina preživjelih i izbjeglih Krupljana i Otočana.

Sa svojom brigadom prošao je sva ratišta od Otoke, Krupe, Grabeža i Hasinog vrha.... do paravojne autonomne pokrajine Fikreta Abdića Zapadna Bosna i Skokova gdje je poginuo 12. 07. 1994. godine.

Sudbina, da stalno seli i putuje, da mijenja dom, ali ipak: i u dobru i u zlu, uvijek sa porodicom, ovom je mladiću i šehidu odredila da njegovi zemni ostaci budu u ratu pokopani među najboljim poginulim sinovima svoje jedine domovine Bosne i Hercegovine.

Sahranjen je na mezarju Ometaljka u Pištalinama kao i mnogi suborci koji su čvrsto vjerovali da vladavina zla nije vječna, i da za mir i bolju budućnost vrijedi dati i svoj život.

U ovoj knjizi pjesama pjesnik produžava svoj unutarnji monolog o svojoj i mnogim ukradenim mladostima, o svom, i, zbog nametnutog rata mnogim promjenjenim ili oduzetim nevinim životima.

Fadil je bio mlad čovjek, po opredjeljenju humanista, budući uspješan ljekar i književnik.

Spreman da pomogne svakom ko od njega pomoć zatraži.

I, evo, konačno, sada ovom knjigom Pjesnik u njemu i iz njega progovara, jer se kao malo ko human nagledao ali i proživio toliko neljudskosti, osjetio toliko patnje, vidio toliko krvi...

Čitanjem njegovih stihova pjesnik nas uvodi u njegov čudesni svijet empatije, saosjećanja koje sa njime zajedno proživljavamo.

Nema nikakve sumnje, Fadil - pjesnik je predosjećao i znao da će njegov život završiti naprasno, negdje na ratištu, baš kao i otac male Almase, zbog jednih čizama žutih.

Pažljiv čitalac naići će na pjesme koje govore o njegovoj unutrašnjoj borbi, o avetima zla koje je pobjeđivao najjačim oružjem: olovkom i papirom.

Stoga je i ova knjiga, oživjelih stihova sada već mrtvoga pjesnika još jedno zajedničko nam svjedočanstvo, - *riječ* - viđeno njegovim očima i zapisano njegovom rukom.

Da se nikada ne zaboravi.

Hazim Alagić, Bihać, 8.03. 2007.

Recenzija zbirke pjesama « Sezona slatkih snova » Fadila Komića

Zbirka pjesama mladog pjesnika Fadila Komića, čiji je život nažalost tragično prekinut u ratu 1994. godine, uvodi nas u svijet mladića s iskustvom zrelog čovjeka. Iskustvo, prerano stečeno u surovij borbi dobra protiv zla, izgubljena mladost među logorašima, ranjenima, ratnicima, i stalnim snom o slobodi, temeljni je dojam koji ostavlja ova zbirka. U svijetu traumatičnih slika i doživljaja, gubitka doma, izgnanstva, košmarnih refleksa neljudske stvarnosti, mraka i zla, ipak zasvjetluca iskra nade i vjere. « Ne boj se », kaže mladi pjesnik i ovaj usklik je moto i poruka cijele zbirke u kojoj je žar ljubavi prema domovini i dragoj pretočen u hrabrost i snagu. Patnja uzvisuje dušu, otvara duhovne vertikale mladog čovjeka i zapitanost misli nad surovom stvarnošću i čovjekom u njoj. Otkriće je i divljenja vrijedna spoznaja silne i proročanske vjere u « sjaj sunca novog kad pravda krivdu smrvi ». Takva vjera i nada moguća je odista samo u mladom i hrabrom srcu ratnika. Ima ono, to srce, svojih ushita i razočarenja, zanosa i rezignacije, radosti i gorčine. Ali svaka ta emocija, upravo kontrasti njihovi, sublimirana je u refleksiju, misao i poruku koja odaje zrelost u poimanju svijeta, u objašnjavanju njegovom da bi bio prihvaćen i prihvatljiv kao život koji se » živi za ljude ».

Pjesnik je svoju zbirku podijelio u nekoliko ciklusa. Ciklus 1. posvećen je izgubljenim snovima i mladosti dvadesetogodišnjaka u surovom realitetu rata, intoniran tugom zbog prekinutih snova, boli zbog nemoći da se pomogne umirućem drugu. Ali aveti rata budu i prođu, a ratnici će naći « ljudsko srce sunca ». Snaga je to vjere koja izvire iz sigurnosti da će « ljudi zla i tame » apsolutno i izgubiti.

Ciklus 2. sav je u monologu duše koja je ranjena i pati, ali je spoznala da će « pamet pamtiti nas u dobru, njih po zlu, nas bit će, njih nikad tu...»

Ciklus 3. ističe ideal slobode kao najveći od svih ideala. Treba biti ono što jesi, « na svom plemenit na plemenitom». A svoja zemlja je svetinja i dom također kome se vraća svaki dan mislima, nadom i vjerom jer « ne pitaj što možeš, što se smije, stani i brani svoje », kaže pjesnik. Bolni gubici, pitanja, smutnja i šutnja, muk, a onda prkos zlu i svjetlo što mrak pregazi na prostoru nepokornih. Slike u kontrastu: svjetlo – mrak, život – smrt, nevini – krivi, mrtvi – živi, nečovjek – čovjek, optužuju velike i moćne za ravnodušnost prema patnji (EU – ropsko – bosanski lonac). U lirskim paralelizmima niz pitanja o životu i čovjeku, sumnja i ponovo - nada.

Ciklus 4. je lirika ljubavi s bujnim slikama ljepote, prirode i svijeta, ali koja se ne može porediti s ljepotom drage; ljubav kao san prema zamišljenoj, nepoznatoj, idealnoj dragoj i čežnja, silna, mladenačka, bolna čežnja koja postaje zid tišine.

Ciklus 5. Samoća, rastanak od zavičaja, zgarište, smrt djeteta i upitanost nad smislom života, a zatim i odgovor – živjeti kao čovjek čovjeku. Slijedi niz različitih motiva sa opservacijom zanimljivih likova, zatim nadrealističke slike neba, mora, noći. U ovim pjesmama slobodnog stiha lirsko – meditativni govor ima svoj unutarnji ritam.

Ciklus 6. obilježava pjesma Riječ kao simbol Komićeve poezije; «zaustavljena na usnama, a opet slobodna kao ptica». I ostale pjesme ovog ciklusa su ekspresije doživljenog trenutka koji je poticaj pitanju i refleksiji o životu, čovjeku, Bosni. Ili pjesnikove meditacije natopljene emocijom i melankolijom.

Na kraju su pjesme Poema de mortis i Pjesma o žutim gumenim čizmama kao dvije životne priče, tipične za naše ljude i njihov mentalitet, tipične, a opet posebne i tužne, ljudske i tople. Zato je dobro i važno da ova zbirka ugleda svjetlo dana kao lirsko svjedočanstvo o jednom vremenu i mladosti, njezinoj hrabrosti, vjeri i nadi, tom daru s neba što uzdiže duh i potiče na stvaranje. Fadil Komić nam je ostavio svoje pjesme koje treba čitati da se uvijek sjećamo i ne zaboravimo nikad tu divnu mladost koja nam je donijela slobodu. Slava im!

Ima pjesnika koji se cijeli svoj život trude da to budu i onih koji su to po rođenju, kojima je suđeno da nose svoj biljeg. Također postoje pjesnici koji sanjaju do kraja dugog života i oni koji sanjare tek koju sezonu, tek koju "prosanjanu jesen". Momak o kom govorim i u jednom i u drugom slučaju spada u ove druge: zanesen, mlad, a rano protjeran iz života, između dvije bitke, dvije smrti, između dva na brzinu dovršena obroka bilježio je ono što je izdvajao od ostalih snova u svojoj glavi. Iz njegovog ratničkog torbaka, iz torbice sa znakom Crvenog krsta, tako su, evo, izašle pred nas njegove pjesme, njegovi naboji emocija, bujice misli i zle slutnje, koje su ga tjerale da što prije zapiše sve što se moglo stići; baš kao da je znao da spada u one biološke jedinice koje imaju premalo vremena prije nego što sagore u milosti gospodara Hronosa.

Mladića nisam poznao i nije mi u prvom trenu bilo jasno kakav mi rukopis daju u ruke, ali već nakon prvih pročitanih pjesama s radošću sam rekao sebi: Evo pjesnika! On je posložio sav naš košmar, tješio mrtve umjesto nas na samoj liniji koja dijeli dva svijeta – ovaj i onaj – i, kao potaknut šapatom Svevišnjeg, uobličio svoje (i naše) snove u sezoni koja mu je bila data. Pjesme Fadila Komića među prvima je čitao Hazim Alagić. U kratkoj biografiji napisao je: "Nema sumnje, Fadil – pjesnik predosjećao je svoju ranu smrt."

Pa ko je, ustvari, Komić? I šta je sve Komić ako ne tek vizionar svoje sopstvene tragedije i jedan od mladih ljudi kojima nisu dozvolili da ostare? Sve zavisi od toga ko, kako i zašto pita. Iako bez bibliografskih jedinica, on je, po meni, istinski pjesnik prekinut zauvijek usred sezone slatkih snova. Međutim, ni to nije dovoljno, jer njegova književna zaostavština iz ratničkog torbaka traži kompleksnije posmatranje, koje podrazumijeva tumačenje s nekoliko nivoa ove zanimljive književne ličnosti obilježene nesvakidašnjim pečatom prokletstva.

"Pečat", naravno, ne spominjem tek tako; s obzirom na sve ono sudbonosno što je nosio u sebi i na njegove književne tekstove, Komić bi, po mnogo čemu, gledan književno-historijski, mogao da se pridruži ovoj armiji "prokletih pjesnika", koja se kroz historiju postrojava još od vremena Vijona, preko simbolista i svih onih naovamo koji su uglavnom prerano sazrijevali i nestajali iz života, vukući kroz život poseban biljeg. Ako se samo sjetimo kako su kratko živjele neke svjetske književne veličine (Novalis 19 godina, Lotreamon 23, Kits 26, Šeli i Jesenjin 30, ili, u našim uslovima Dušan Vasiljev 24 i Miljković 27), onda ćemo, čini se, lakše razumjeti pjesnika o kom je riječ. Pošto "u životu nije novo mrijeti", neki su pjesnici s biljegom doživljavali i poznije godine, ali su imali veoma čudne biografije. Rembo je, naprimjer, živio 37 godina, ali je svoj književni rad prekinuo sa osamnaest, pa je prosto zapanjujuće kako je u tako kratkom književnom životu mogao stvoriti svoja djela. Navest ću još jedan primjer: Fransoa Vijon. Ako za Remboa vele da je imao pravo na "sveti nered svoga duha", za Vijona kažu: pjesnik – razbojnik, đak s lijevih vješala, za koga je pisanje bila tek laka ludost. Dešavalo se uglavnom oko tih (i takvih) pjesnika

sve ono što je bilo neobično i neuobičajeno, a što ih je izdvajalo ne samo od ostalih smrtnika nego i od umjetnika koji su živjeli normalnije i imali neki svoj, blaži, sudbinski pečat.

Neobično i neuobičajeno obilježilo je i Komićev život, njegovo "sezonsko" zapisivanje i sređivanje košmara koji on nije htio, daleko od Vijonovog smijeha sa vješala. Za razliku od mnogih "prokletih pjesnika", koji su se igrali sa sudbinom slažući svoje snove kao jedan dnevnik, naš pjesnik dovodio je u red svoje prokletstvo i naše, jer se sudbina poigravala s našim životima. Otud je za nas razumljiviji njegov dijalog s onim svijetom, pretočen u zrela razmišljanja, u sumnju, u osjećaj prevarenosti i u definisanje svih igara koje se igraju na teret čovjeku, krhkom i raspjevanom sanjaru. "Sve je u zabludi/ Neostvarljiva, nedodirljiva/ Velika slika mojih snova/ Rasprsnje se samo jednim pogledom...", konstatovao je Komić već na samom početku zbirke, u pjesmi SEZONA SLATKIH SNOVA, vjerovatno svjestan prevare i uvjeren da će ostati zauvijek mlad, tek malo stariji od Novalisa.

A teško je pisati o prvim zbirkama, pogotovo ako je autor mlad i nepoznat. Međutim, djelo je pred nama i valja ga vrednovati, ma kako to dovodilo u sumnju objektivnost. U poslu tumača, uostalom, nezaobilazna je subjektivnost, pa, ma kako to ko gledao, bit ću i ja pomalo subjektivan – jer sam na strani pjesnika. A kako i ne bih, jer pjesnik je ionako žigosano biće i treba poštovati njegovo prokletstvo i njegov "duhovni nered", čega, u ovom slučaju, ima dovoljno i u dobroj (estetskoj) mjeri. Zbirka vrvi od uspješnih pjesnikovih unutarnjih projekcija koje su pod nazivnikom pjesme, ili snovi, svejedno. A tek pjesnička igra; začuđuje koliko je ima kod ovog mladog čovjeka, pa se pitam otkud ta sprdnja s pojmovima, otkud ta duhovita promišljanja, skenderovska igra riječi s učestalom rimom i ritam pun vedrine, ako je već on, Komić, bio svjestan svoje sudbine. Tako – doduše u izvjesnom broju pjesama, ali čak i u pjesmama s tamnijim ugođajem – vedrina ne jenjava, nego se spušta i penje kao neki leksički potok, pa se čini da ih je mogao ispjevati samo neko ko je bio rođeni pjesnik. Nakon uvodne, već pomenute pjesme koja načinja niz uspješnih pjesama Fadila Komića, slijedi još jedna dobra cjelina, pjesnički diptih SOBA U SUTON, gdje soba, da li slučajno, predstavlja mjesto pjesnikovog biološkog početka i kraja, rasparčane u dvije sličice. Koliko je riječ o "gorkoj" sezoni snova, ali vrijednom literarnom materijalu, govori već i treća pjesma u nizu, SVAKOG TRENA JAUCI (Logorašima), potresan komadić iščupan iz živa čovjeka. Za razliku od pomenutih, neke pjesme imaju čisto lirski ugođaj, kao KAPLJICA KIŠE, gdje pjesnik, u predahu od bola, posmatra svijet okom zanesena dječaka ("U svakoj kapi zarobljena duga...").

U nekim pjesmama Komić je prilično sputao emocije i snove, a više upregao racio. Tad kaže: "Budi što jesi/na svom/plemenit na plemenitom".

Kod ovog pjesnika, naravno, ima dosta angažovane poezije, privremenog, trenutaka koji blijede na jednoj vremenskoj distanci, ali prethodni primjer govori

da svaki put nije tako. Listajući čitalac će naići na novi niz zanimljivih pjesama privlačnog ritma ili krležijanskog poigravanja sa smislom, i otkrit će kako kod Komića "patnja u radosti pati", te kako se pjesnik zna narugati svemu što navrh pera dođe.

Ova zbirka ima dosta općih mjesta, nabrzinu sročениh naslova i završnica, ili ideja koje je pojelo vrijeme, ali, ipak, dobre pjesme sustižu jedna drugu, tako da nailazimo na niz dobro izvedenih pjesničkih cjelina, doduše ne baš antologijskih, ali iskrenih i zanimljivo pisanih. Takve su i pjesme: KOLIKI JE ŽAR LJUBAVI, PROSTOR NEPOKORENI, OČI KAO TVOJE, JA NE ZNAM KO SI, ONI SU MI GOVORILI, SELJAK, SREBRO MOGA NEBA, MORE, NOĆ, RIJEČ OVA MOJA, GDJE ŽIVOT SMRTI, DA LI JE ON U PRAVU, U SPOMEN BRATU. Ovaj niz nadopunjavaju JAVA SNE JE RUŠILA i sjajna balada PJESMA O GUMENIM ČIZMAMA ŽUTIM, a to je itekako dovoljno za jednu zanimljivu i dobru pjesničku zbirku.

Zbog svega što sam naveo, reći ću još ovo. U nekim drugim vremenima, dok je još poezija imala smisla, ovaj pjesnik bi bio otkriće. A što bi i bio neko ko je znao napisati: "U plaču se rodiš, u plaču umreš/A između toga ništa ne razumiješ" (ŽIVOT), ili: "Ostavio si me samu/Kao uvelu granu bagremovu" (OSTAVIO SI ME SAMU).

Ovako, konstatovat ćemo da smo iz zaborava izvukli još jednog talentovanog dječaka koji je sa iskrenošću sanjao svoje snove i pridodati velikoj koloni tragičnih pjesnika još jednu jedinicu. I, ako bude sreće, i još poštenih tumača sa naših književnih prostora, dobili smo i jednu vrijednu pažnje književnu figuru: Fadila Komića.

Eto, snovi su pred nama. Oni su ponuđeni na književnoj trpezi i ima ih za svakoga – i po ukusu, i po kriterijima. Pa uživajmo dok su tu, dok sezona iznova traje, nažalost bez onog ko ih je sanjao.

Husein Dervišević